

Erosie bestrijden vraagt gecoördineerde aanpak

Regio's die er gevoelig aan zijn, kennen de problemen die bodemerrosie met zich meebrengt maar al te goed: modderstromen, verstopte straatkolken, ... Ook de rioleringsinfrastructuur heeft eronder te lijden. Een gecoördineerde aanpak is de meest efficiënte. Zoals in het Limburgse Gelmen, waar Aquafin samenwerkt met lokale actoren om paal en perk te stellen aan de erosie- en wateroverlast.

De bodemsamenstelling en topografie zijn de belangrijkste factoren bij bodemerrosie. Dat is het fenomeen waarbij losliggende vruchtbare grondlagen bij hevige regenval wegspoelen. In erosiegevoelige regio's zien landbouwers hun velden en akkers stelselmatig afkalven. De vruchtbare toplaag spoelt weg, waardoor de bodem verarmt.

Michaël Allaëys en Karel Vandaele in Gelmen, waar erosie voor veel problemen zorgt.

Dit proces veroorzaakt ook natuurschade want de fosforhoudende aarde stroomt naar waterlopen waar de overdaad aan voedingsstoffen het natuurlijke evenwicht verstoort.

Maar de maatschappelijke nadelen zijn nog het meest zichtbaar want erosie kan straten en woningen in het verlengde van het afstroomgebied met een dikke modderlaag opzadelen. Vanzelfsprekend komt die modder ook in rioolstelsels terecht waardoor extra reiniging nodig is. Bufferbekkens slibben dan weer sneller dicht, wat hun werking belemmert.

“Aquafin neemt een coördinerende rol op in complexe dossiers”

Joke Denys

COMPLEXE MATERIE

Voor een efficiënte bestrijding van erosie is een gecoördineerde aanpak op verschillende niveaus nodig. Erosiebekkens in het afstroomgebied vangen het modderwater op in een lokale laagte in het landschap. Het grootste deel van de meegevoerde modder kan er bezinken en de waterstroom wordt vertraagd afgevoerd. Daarnaast is de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel aangewezen om te vermijden dat modderstromen zich mengen met het afvalwater en verstoppingen in het stelsel veroorzaken.

Joke Denys, accountmanager Aquafin: “Vaak zijn er veel en zeer diverse partijen betrokken als het over erosie gaat. Denk maar aan de eigenaars van gronden, gemeente- en provinciebesturen, watering en polders en natuurbeheerders.”

“Bovendien strekt het probleem zich dikwijls uit over meerdere gemeenten. In zo'n complexe dossiers nemen we bij Aquafin een actieve, coördinerende rol op. Een gestructureerde, gecoördineerde aanpak leidt tot een duurzame oplossing en een zorgvuldig en compact ruimtegebruik.”

SUBSIDIES

Het zijn de steden en gemeenten die de gronden aankopen en de kosten dragen voor de aanleg van de erosiebekkens. Ze kunnen hiervoor aanspraak maken op subsidies die kunnen oplopen tot 75% van de totale kostprijs (grondverwerving én werken) via het Erosiesubsidiebesluit van de Vlaamse Regering. De tussenkomst kan zelfs tot 90% oplopen als ook de provincie financieel tussenkomt. Riolerings- en wegenwerken vallen hierbuiten en zijn ten laste van Aquafin.

TWEE BEKKENS VANGEN EROSIË OP IN GELMEN

In Gelmen, deelgemeente van Sint-Truiden, beheert Aquafin een overstort aan de Overbroekstraat, pal in het stroomgebied van de Herk. Net op deze plek ontstaan er regelmatig water- en modderstromen die voor overlast zorgen in de straten en soms zelfs in de woningen. “We gaan hier een gescheiden rioleringsstelsel aanleggen zodat het overstort minder vaak in werking treedt en er dus minder ongezuiverd afvalwater in de waterloop terecht komt,” zegt Michaël Allaëys, projectmanager bij Aquafin. “We zitten hier in een speerpuntgebied, waar de verbetering van de waterkwaliteit prioritair is. Deze werken gaan daar zeker toe bijdragen.”

SAMEN VOOR BESTE OPLOSSING

Voor dit project moet Aquafin van de waterbeheerder een bijkomend buffervolume voorzien. Dat is nodig op locaties waar het regenwater onvoldoende kan infiltreren in de bodem. Om meteen ook het erosieprobleem aan te pakken, gaan alle betrokken partijen voor één gezamenlijke aanpak. Er is gezocht naar de beste oplossing voor het watersysteem, waardoor er twee afzonderlijke erosiebekkens worden voorzien.

De stad Sint-Truiden staat in voor de aanleg van de bekkens. Ook de landbouwers en Natuurpunt kunnen zich vinden in deze aanpak waarbij de inname van ruimte beperkt blijft. De natuurvereniging zal het beheer en de ontwikkeling van het terrein op zich nemen voor een maximale natuurwaarde.

Karel Vandaele, watermanager van de Watering in Sint-Truiden en erosiecoördinator van de stad Sint-Truiden: “In plaats van dat elke partij apart (de stad, provincie, Fluvius, Aquafin...) naar een oplossing zoekt binnen zijn eigen specifieke bevoegdheden, is hier gekozen voor een gecoördineerde samenwerking waarmee iedereen gebaat is. Ook de landbouw. Want hevige regenbuien komen vooral voor in de lente en de vroege zomer. Dan zijn teelten zoals maïs, aardappelen of bieten nog niet goed genoeg in de grond verankerd of bieden ze nog onvoldoende bodembedekking. Een win-win dus voor iedereen. Hier zaten alle omstandigheden goed en kwamen alle voorwaarden mooi samen. Maar de juiste aanpak is telkens sterk locatiegebonden.”